

Халқ сўзи

Ўзбекистон –
келажаги
буюк
давлат

2024 йил — Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2024 йил 10 октябрь, № 207 (8830)

Пайшанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ҚУЛАЙ ШАРОИТГА ЭГА МЕГАПОЛИСГА АЙЛНАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 9 октябрь куни Тошкент шаҳрининг бош режаси лойиҳаси билан танишди.

Бугунги кунда шаҳар ҳудуди 43 минг 822 гектар, аҳоли сони 3 миллиондан зиёд. Келгусида бу микёс янада ошиб бориши тайин. Шу боис Тошкент шаҳрининг 2045 йилгача бўлган даврга мўлжалланган бош режаси лойиҳа-лаштирилди.

Давлатимиз раҳбари бу борадаги илк ишланмалар билан 2022 йилда танишган эди. Унда берилган кўрсатма ва тавсиялар асосида лойиҳа тақомиллаштирилди. “Тошкент-бошпланЛТИ” корхонасида Сингапур, Буюк Британия, Туркия, Германия, Хитой ва Нидерландия компаниялари билан ҳамкорликда пухта иш олиб борилади.

Лойиҳага кўра Тошкент шаҳри ҳудуди 3 та зонага ажратилади. Консервация зонасида маданий мерос бинолари, тарихий жойлар, уйлар ва яшил ҳудудлар ўзгаришсиз қолади. Реконструкция зонасида мастер-режалар асосида кўшимча қурилишлар қилиш мумкин бўлади. Реновация зонасида эскирган уй-жой, бинолар ўрнида янги қурилишлар ва таъмирлаш амалга оширилади.

Бугунги кунда экология ва транспорт муаммолари долзарб бўлиб бормоқда. Хусусан, охириги ўн йилда Тошкентдаги ҳаво ҳарорати ўртача 1 даража кўтарилган. Баъзи кунларда атмосферадаги ифлослантирувчи моддалар меъёрдан ортиқ бўлмоқда. Автомашиналар ҳам кун сайин кўпайиб, йўл ҳаракати қийинлашиб бормоқда.

Шу боис янги бош режада бу масалалар инобатга олинган. Жумладан, Тошкент шаҳри ва унинг атрофидаги яшил ҳудудлар 3 қарра кўпайтирилиб, 25 минг гектарга етказилиши белгиланмоқда. Бу орқали аҳоли жон бошига тўғри келадиган яшил майдон ҳозирги 3 квадрат метрдан 6 квадрат метрга ошади.

Шаҳарсозлик талабига кўра аҳоли ўз яшаш жойидан энг яқин боғча, мактаб, шифохона, савдо ва хизмат кўрсатиш объектигача кўпи билан 15 дақиқада етиб бора олиши керак. Шу боис жамоат транспорти тармоғи кенгайтирилиб, боғламлар ва бекатлар кўпайтирилади. Янги йўллар қурилиб, метробус

йўналишлари ташкил этилади.

Сўнгги йиллардаги ўсиш натижасида Тошкентда электр энергияси, сув ва оқова инфратузилмаси юклама билан ишлаяпти. Бош режа лойиҳасида бу қувватларни ошириш манбалари ҳам ҳисоб-китоб қилинган.

Бош режа тасдиқлангач унинг хариталари Шаҳарсозлик кадастри геоахборот тизимида ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимлиги веб-сайтида очик маълумот сифатида жойлаштирилади.

Мутасаддилар бош режанинг шу каби асосий кўрсаткичлари бўйича ахборот берди.

Давлатимиз раҳбари Тошкент шаҳрини камида 7,5 миллион одам яшаш ва ишлаши учун қулай шароитга эга йирик мегаполисга айлантириш зарурлигини таъкидлади. Тошкент вилояти-нинг Қибрай, Зангиота, Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ ва Тошкент туманларини пойтахт билан ахлит агломерация асосида ривожлантириш бўйича топшириқлар берди.

Янги аэропорт Бухоронинг туристик имкониятларини кенгайтиради

Президент Шавкат Мирзиёев 9 октябрь куни Бухоро халқаро аэропорти қурилишига оид тақдимот билан танишди.

Мамлакатимизда аэропортларни модернизация қилиш бўйича катта ишлар амалга оширилмоқда. Шу йилнинг ўзида Шахрисабз, Қўқон ва Зомин аэропортлари ишга туширилди, Наманган ва Андижонда эса модернизация бошланди.

Аэропортлар бошқарувида хусусий сектор жалб қилинаётгани ҳам ўз самарасини берапти. Хусусан, Самарқанд халқаро аэропорти хусусий бошқарувга берилиб, модернизация қилинган парвозлар ва йўловчилар сони 5 баробар ошган.

Шундай салоҳият Бухорода ҳам бор. Лекин у ердаги аэропорт аҳоли ва туристлар талабига жавоб бермаяпти. Мазкур аэропорт соатига 400 нафар ёки йилига 1 миллион йўловчига хизмат кўрсата олади ҳолос. Бу — талабга нисбатан жуда паст.

Парвозларни бошқариш ва йўловчиларга хизмат кўрсатиш тизимлари, кутиш-кузатиш заллари эскиргани қатновларни кўпайтириш имконини чеклаяпти. Аксарият сайёҳлар Бухорога бориш учун Тошкент, Самарқанд ёки Урганч аэропортларига қўнишга мажбур бўляпти. Масалан, 9 ойда Бухорога ташриф буюрган 1 миллиондан зиёд

хорижий туристларнинг 95 фоизи поезд ёки автомобилда борган.

Вилоятда меҳмонхоналар тармоғи, зиёрат туризми ривожланиб бормоқда. Келгуси уч йилда Бухорога туристлар оқимини 8 миллионга етказиш режа қилинган.

Шу боис жорий йил 31 майда Президентимизнинг вилоятга ташрифи чоғида Бухоро туманида янги халқаро аэропорт қурилиши бошланган эди. Давлат-хусусий шериклик асосидаги ушбу лойиҳа доирасида жаҳон стандартларига мос аэропорт ташкил этилади. Соатига 1 минг 200 нафар йўловчига хизмат кўрсатиш имконияти яратилади. Йўловчи ва ҳаво кемаларига сервис сифатини ошириш орқали янги халқаро авиакомпаниялар жалб қилинади.

Тақдимотда лойиҳанинг техник-иктисодий жиҳатлари тўғрисида ахборот берилди.

Давлатимиз раҳбари янги аэропортда ўтказувчанлик қобилиятини 2 баробар ошириб, соатига 8 та самолёт келиш-кейтишига имконият яратиш зарурлигини таъкидлади. Терминалнинг қулайликлари, ички ва ташқи қиёфаси бўйича тавсиялар берилди.

Ў.А.

САЙЛОВ — 2024

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайловлар бўйича сайлов кампанияси доирасида сиёсий партияларнинг сайловолди ташвиқоти давом этмоқда. Бугунги сонда Ўзбекистон Экологик партияси номидан «Табиий ресурсларни асраш ва улардан оқилона фойдаланиш — бош мақсадимиз» сарлавҳали мақола эълон қилинмоқда.

3-саҳифага қаранг.

Фикр

Эртанги кун учун масъуллик

Маълумки, сайловлар халқ хоҳиш-иродасини демократик тарзда тўғридан-тўғри, ҳеч қандай тўсиқсиз рўёбга чиқарувчи муҳим ижтимоий-сиёсий тадбир ҳисобланади. Шу боис кейинги даврда янги Ўзбекистонда халқ ҳокимияти, фуқароларнинг давлат ва жамият бошқарувидаги иштирокини таъминлаш ҳамда сайлов тизимини тақомиллаштиришга алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда.

Бунда сайловларни халқаро андозалар асосида уюштириш ва ўтказиш асосий талаб бўлиб, шу мақсадда қатор халқаро ҳужжатларда белгиланган принциплар миллий қонунчилигимизга имплементация қилинганини айтиш зарур. Зеро, ҳозирги вақтда халқаро ҳуқуқнинг принцип ва нормаларини ҳисобга олмасдан, миллий сайлов қонунчилигини ривожлантириш ва сайловларни ўтказишнинг асло имкони йўқ.

Шу ўринда дунё давлатлари томонидан ўтказиб келинаётган бундай сайловлар жараёнида қўлла-ниб келинаётган халқаро сайлов стандартлари универсал деб аталганини ҳам эслатиб ўтиш жоиз.

Таъкидлаш жоизки, жамиятни жиёслаштирувчи омиллардан бири ҳам, инсонлар учун зарурий чораларни белгилашда ҳамжиҳатликни ифодалашнинг бирдан-бир йўли ҳам халқ фикрини, хоҳиш-иродасини овоз бериш орқали аниқлаш ва инобатга олишдир. Бунинг муҳими, самарали жиҳати қарорлар қабул қилишда яқка шахслар ёки

SAYLOV
2024
27-OKTABR

MEHNING TANLOVIM — O'ZOD VATANIM!

жамиятнинг баъзи гуруҳлари эмас, балки балоғат ёшидаги ҳар бир инсон бевосита ўз танловини амалга оширади.

Сайловлар овоз бериш йўли билан давлат бошқаруви органлари, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва бошқа кўплаб тузилмаларга, бошқарув жараёнларига таъсир этиш воситаси ҳамдир. Сайлов ўтказиш тартиби ва қоидалари ҳар бир давлатнинг Конституциясидан келиб чиқиб белгиланади ҳамда конституциявий ҳуқуқлар доирасида амалга оширилади. Сайлов тизими, жумладан, сайлов тартиби турли кўринишда бўлиши мумкин. Унда аҳоли бевосита қатнашиши ёки уларнинг белгиланган вакилларига иштирок этиши мумкин.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкаларини ижарага бериш тартибининг тақомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

Қонунчилик палатаси томонидан 2024 йил 16 июлда қабул қилинган
Сенат томонидан 2024 йил 20 сентябрда маъқулланган

Кейинги йилларда мамлакатимизда ерга оид муносабатларда тенглик ва шафқофликни таъминлашга, ерга бўлган ҳуқуқларни ишончли ҳимоя қилишга ҳамда уларни бозор активига айлантиришга қаратилган ислохотлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бирга ижарага олувчи томонидан ижарага олинган қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкаларига бўлган ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятларини бошқа шахсга ўтказишнинг (қайта ижарага беришнинг) ҳуқуқий асосларини белгилаш ҳамда ер участкаларини бериш шартларини янада тақомиллаштириш зарурияти юзага келмоқда.

Ушбу Қонун билан Ўзбекистон Республикасининг Ер кодексига ва бошқа қонунларига ижарага олувчи томонидан ижарага олинган қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкаларига бўлган ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятлари ер участкасидан фойдаланиш мақсадлари ўзгартирилмаган ҳолда бошқа шахсга ўтказилиши (қайта ижарага берилиши) мумкинлигини, шунингдек қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкаларини ижарага беришда очик электрон танлов ўрнига электрон онлайн-аукционлар жорий этилишини назарда тутувчи ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда.

Бундан ташқари энг яхши тақлифни танлаб олиш йўли билан аниқланадиган йирик инвестиция лойиҳасини амалга оширувчи жисмоний ва юридик шахсларга ер участкаларини тўғридан-тўғри ижарага беришда ижарага олувчи томонидан Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетига маблағлар тўлатиши назарда тутилмоқда.

Мазкур Қонун ер муносабатларида тенглик ва шафқофликни таъминлашга, шунингдек ер участкаларини ижарага бериш шартларини янада тақомиллаштиришга хизмат қилади.

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 30 апрелда қабул қилинган 598-І-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Ер кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, № 5–6, 82-модда; 2003 йил, № 9–10, 149-модда; 2004 йил, № 5, 90-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 12, 608-модда; 2009 йил, № 1, 1-модда; № 12, 472-модда; 2011 йил, № 1, 1-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда; № 9, 244-модда; 2015 йил, № 8, 312-модда; 2017 йил, № 9, 510-модда; 2018 йил, № 1, 1-модда; № 4, 224-модда; № 7, 432-модда; № 12, 781-модда; 2019 йил, № 1, 1-модда; № 3, 161-модда; № 4, 199-модда; № 8, 469-модда; № 11, 792-модда; 2020 йил, № 9, 540-модда; 2021 йил, № 1, 3-модда; 4-сонга илова, № 8, 800-модда; 2022 йил, № 6, 570, 577-моддалар; 2023 йил, № 10, 795-модда, № 11, 919-модда) қуйидаги ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **23-модда иккинчи қисмининг 3-бандидаги** «очик электрон танлов ва» деган сўзлар чиқариб ташлансин;
2) **24-модда:**
иккинчи қисмининг:
1-бандидаги «очик электрон танлов» деган сўзлар «электрон онлайн-аукцион» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

(Давоми 2-бетда).

Акс садо

МДҲ саммити: Кўп томонлама ҳамкорлик самарадорлигини таъминлашда муҳим платформа

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги Давлат раҳбарлари кенгашининг куни кеча бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида кўп қиррали муносабатларнинг ҳолати ва ривожланиш истиқболлари юзасидан фикр алмашилди. Президент Шавкат Мирзиёев ушбу саммитдаги нутқида Россиянинг МДҲга раислиги даврида кўп томонлама ҳамкорлик барча йўналишда ривожланганини юқори баҳолаб, бир қатор муҳим ташаббус ва тақлифларни илгари сурди. Бу ҳақда Олий Мажлис палаталари вакиллари ўзларининг фикрларини шундай ифода этишди.

4-саҳифага қаранг.

Йирик гидроэнергетика лойиҳаси жаҳон стандартлари асосида амалга оширилмоқда

Мамлакатимизда кейинги йилларда энергетика тармоғининг муҳим қисми ҳисобланган гидроэнергетика соҳасини жадал ривожлантириш, қайта тикланадиган энергия манбаларидан фойдаланишни изчил ошириш, янги экологик тоза ишлаб чиқариш қувватларини ташкил этиш, бу борада янги ГЭСлар қурилишида замонавий илгор технологиялардан самарали фойдаланишга катта эътибор қаратилмоқда.

Бунёдкорлик

Айни пайтда Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 31 январдаги “Чотқол дарёсида Қўйи Чотқол ГЭС қурилиши” инвестиция лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига асосан “Ўзбек-гидроэнерго” АЖ томонидан Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманидаги Чотқол дарёсининг белгиланган ҳудудда қурилиш ишлари жадал суръатларда олиб борилаётир.

Ушбу лойиҳада Ўзбекистонда илк бор жаҳон стандартлари асосида тўғон ҳамда

ГЭС биноси ахлит иншоот сифатида қурилиб, 4 та — ҳар бири 22,5 МВт қувватга эга замонавий, юқори самарадор гидро-арегатлар ўрнатилади ҳамда автоматик бошқарув тизими жорий қилинади.

— Гидротехник иншоотнинг ўрнатилган қуввати 90 МВт бўлиб, йиллик ўртача электр энергияси ишлаб чиқариш ҳажми 300 млн. кВт-соатга тенг, — дейди “Ўзбек-гидроэнерго” АЖ бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари Бекзод Амирсайдов. —

Бу кўрсаткич, яъни ГЭС қуввати келажақда ўртача 125 минг хонадонни электр энергияси билан таъминлашга хизмат қилади. Шунингдек, унинг тўлиқ ишга туширилиши 81,0 млн. м³ гача табиий газни ҳамда 250 минг тонна кўмирни иқтисод қилиш имкониятини ҳам беради. Иншоот гидрологик режимга таъсир қилмайди ва гидро-биологик объектларга зарар етказмайди ҳамда атроф-муҳит ва табиат ўзгаришига таъсир кўрсатмайди. Қолаверса, ГЭС объектига олиб борувчи ҳамда қурилиш ишлари учун муҳим бўлган автотранспорт йўллари барпо этилди. ГЭС фаолияти учун зарурий ҳисобланган очик тақсимлаш қурилмаси (ОТҚ) майдонининг ер ишлари тугаланиб, тайёр ҳолатга келтирилди.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкаларини ижарага бериш тартибининг такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

2-банди:
учинчи хатбошиси чиқариб ташлансин;
тўртинчи хатбошиси **учинчи хатбоши** деб ҳисоблансин;
қуйидаги мазмундаги **учинчи қисм** билан тўлдирилсин:
«Қиймати камида 10 миллион АҚШ доллари эквивалентида бўлган, энг яхши таклифни танлаб олиш йўли билан аниқланадиган йирик инвестиция лойиҳасини амалга оширувчи жисмоний ва юридик шахсларга ер участкаларини ижарага беришда ушбу ер участкаларини ижарага олиш ҳуқуқининг баҳоловчи ташкилот томонидан аниқланадиган бозор қийматига нисбатан коэффицентларда белгиланадиган микдордаги маблағ ижарага олувчи томонидан Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетига тўланади. Йирик инвестиция лойиҳасини амалга ошириш учун энг яхши таклифни танлаб олиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади»;

учинчи — ўн еттинчи қисмлари тегишинча **тўртинчи — ўн саккизинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;
қуйидаги мазмундаги **бешинчи қисм** билан тўлдирилсин:
«Қиймати камида 10 миллион АҚШ доллари эквивалентида бўлган, энг яхши таклифни танлаб олиш йўли билан аниқланадиган йирик инвестиция лойиҳасини амалга оширувчи жисмоний ва юридик шахсларга нисбатан ушбу модданинг учинчи қисмида назарда тутилган қондалар қўлланлади»;
бешинчи — ўн саккизинчи қисмлари тегишинча **олтинчи — ўн тўққизинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;
олтинчи қисмининг иккинчи жумласи қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Мазкур шахслар (бундан халқаро бирлашмалар ва ташкилотлар мустасно) ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқининг баҳоловчи ташкилот томонидан аниқланадиган бозор қийматига нисбатан коэффицентларда белгиланадиган микдордаги маблагларни Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетига тўлаши керак»;

қуйидаги мазмундаги **еттинчи ва саккизинчи қисмлар** билан тўлдирилсин:

«Ер участкасига ижара ҳуқуқининг бозор қийматига нисбатан тегишли коэффицентини белгилашда ер участкасининг тупроқ бонитировкаси, маъмурий-худудий тузилиши ва инфратузилма объекллари мавжудлиги инобатга олинади.

Ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқининг бозор қийматига нисбатан коэффицентларда белгиланган микдордаги маблаглар суммаси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ер участкасини бериш тўғрисидаги қарориди кўрсатилиши шарт»;

еттинчи — ўн тўққизинчи қисмлари тегишинча **тўққизинчи — йигирма биринчи қисмлар** деб ҳисоблансин;
тўққизинчи қисмидаги «иккинчи, учинчи ва тўртинчи қисмларида» деган сўзлар «иккинчи, тўртинчи ва олтинчи қисмларида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

ўн иккинчи қисмидаги «тўққизинчи қисмида» деган сўзлар «ўн учинчи ва ўн тўртинчи қисмларида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

қуйидаги мазмундаги **ўн тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:
«Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкасига нисбатан ҳуқуқлар ва мажбуриятлар ушбу Кодекснинг 24⁻моддасида белгиланган тартибда ижарага олувчи томонидан бошқа шахсга ўтказилиши (қайта ижарага берилиши) мумкин»;

ўн тўртинчи — йигирма биринчи қисмлари тегишинча **ўн бешинчи — йигирма иккинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;
3) қуйидаги мазмундаги **24⁻модда** билан тўлдирилсин:

«24⁻модда. Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкасига нисбатан ҳуқуқлар ва мажбуриятларни бошқа шахсга ўтказиш (қайта ижарага бериш)

Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкасининг ижарачиси ижарага олиш шартномаси бўйича ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятларини ер участкасидан асосий фойдаланиш мақсадини ўзгартирмаган ҳолда, ер участкасини ижарага олиш шартномаси мuddати доирасида бошқа шахсга ўтказиши (қайта ижарага бериши) мумкин, бундан ушбу Кодекс 24-моддасининг олтинчи қисмида назарда тутилган ҳоллар мустасно.

Бунда:
ижарага олувчи ер участкасидан камида уч йил ўзи фойдаланган бўлиши шарт, мазкур мuddат ер участкасига бўлган ижара ҳуқуқи давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан эътиборан ҳисобланади;
юридик шахсларга электрон онлайн-аукцион, очик электрон танлов ёки танлов ўтказмасдан давлат органларининг қарорларига кўра тўғридан-тўғри ижарага берилган ер участкаларига бўлган ҳуқуқлар ва мажбуриятларни бошқа шахсга ўтказишга (қайта ижарага беришга) ер участкасига бўлган ижара ҳуқуқи давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан эътиборан беш йилдан кейин йўл қўйлади;

ижарага олувчи очик электрон танлов натижаларига кўра ижара мuddати бўйича тенг тақсимланадиган қўшимча тўловларни ёки электрон онлайн-аукцион натижаларига кўра бўлиб-бўлиб тўлаш назарда тутилган тўловларни бир йўла тўлаши шарт.

Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкасига нисбатан ҳуқуқлар ва мажбуриятларни бошқа шахсга ўтказиш (қайта ижарага бериш) белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилиши лозим. Давлат рўйхатидан ўтказилгандан сўнг қайта ижарага бериш натижасида вужудга келган ижара ҳуқуқи рўйхатдан ўтказувчи орган томонидан ер участкасининг ижарага олувчиси ўзгарганлиги тўғрисидаги ахборот (ҳуқуқни давлат рўйхатидан ўтказиш учун асос бўлган ҳужжат илова қилинган ҳолда) тегишли туман (шаҳар) ҳокимлигига электрон тарзда юборилади.

Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ижарага олинган ер участкасига нисбатан ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятларини ижарага олувчи томонидан бошқа шахсга ўтказиш (қайта ижарага бериш) тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади»;

4) **29-модда биринчи қисмининг иккинчи хатбошиси** «24-моддасининг тўққизинчи қисмида назарда тутилган ҳоллар мустасно» деган сўзлар «24-моддасининг ўн учинчи қисмида ҳамда 24⁻моддасида назарда тутилган ҳоллар мустасно» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

5) **30⁻модданинг олтинчи қисми** қуйидаги мазмундаги **жумла** билан тўлдирилсин:

«Бунда оммавий сервитут мақсадларида қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириш учун қонунчиликда белгиланган қурилиш соҳасида рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш зарур»;

6) **36-модданинг:**

биринчи қисми:

7-бандидаги «бу қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерлар учун ҳосилдорлик даражаси уч йил мобайнида нормативдан (кадастр баҳосига кўра) паст бўлишида ифодаланганда» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

12-банди чиқариб ташлансин;

иккинчи қисми чиқариб ташлансин;

учинчи — саккизинчи қисмлари тегишинча **иккинчи — еттинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

учинчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ер участкасига эғалик қилиш ҳуқуқини ёки ер участкасидан доимий ёхуд вақтинча фойдаланиш ҳуқуқини ушбу модда биринчи қисмининг 1, 2, 3 ва 5-бандларида кўрсатилган ҳолларда тугатиш ердан фойдаланиш ҳамда уни муҳофаза қилиш устидан давлат назоратини амалга оширувчи органларнинг тақдиминомасига кўра, ҳуқуқлар тугатилишининг асосли эканлигини тасдиқловчи ҳужжатлар асосида тегишинча вилоятлар, Тошкент шаҳар ҳокимлиларини қарорлари ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан амалга оширилади. Ер участкасига эғалик қилиш ҳуқуқини ёки ер участкасидан доимий ёхуд вақтинча фойдаланиш ҳуқуқини ушбу модда биринчи қисмининг 6 — 11-бандларида кўрсатилган ҳолларда тугатиш ушбу Кодекснинг 38-моддасида белгиланган тартибда суд томонидан амалга оширилади. Жисмоний ва юридик шахслар ер участкаларига эғалик қилиш ҳуқуқини, ер участкаларидан доимий ёки вақтинча фойдаланиш ҳуқуқини тугатиш ҳақидаги Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҳамда кўрсатилган мансабдор шахсларнинг қарорларидан норози бўлган тақдирда, ушбу қарорлар устидан судга шикоят қилиши мумкин»;

бешинчи қисмидаги «Ушбу модда биринчи қисмининг 1, 2, 6 — 10, 12, 13-бандларида» деган сўзлар «Ушбу модда биринчи қисмининг 1, 2, 6 — 10, 13-бандларида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

7) **39-модданинг биринчи қисми** қуйидаги мазмундаги 10-банд билан тўлдирилсин:

«10) ер участкасига нисбатан ижара шартномасидаги ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятларини белгиланган тартибда бошқа шахсга ўтказиш (қайта ижарага бериш)»;

8) **49-модданинг олтинчи қисмидаги** «очик электрон танлов» деган сўзлар «электрон онлайн-аукцион» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

9) **53-модданинг иккинчи қисмидаги** «очик электрон танлов» деган сўзлар «электрон онлайн-аукцион» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

10) **87-модда:**

учинчи қисмининг:

иккинчи хатбошиси чиқариб ташлансин;

учинчи — еттинчи хатбошилари тегишинча **иккинчи — олтинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

тўртинчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган суғориладиган ерлар учун қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги ишлаб чиқариши нобулгарчиликларининг ўрни барча ҳолларда барча шахслар томонидан қопланади, бундан жамоат эхтиёжлари учун ер участкаларини олиб қўйиш ҳоллари мустасно»;

11) **90-модданинг:**

биринчи қисмидаги «шунингдек ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқини гаровга қўйиш» деган сўзлар «ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқини гаровга қўйиш, шунингдек ижарага берилган ер участкасига нисбатан ҳуқуқлар ва мажбуриятларни белгиланган тартибда бошқа шахсга ўтказиш (қайта ижарага бериш)» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

иккинчи қисми ўн учинчи хатбошисидаги «очик электрон танловлар ва» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 30 апрелда қабул қилинган «**Фермер хўжалиги тўғрисида**»ги 602–I-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 2004 йил 26 августда қабул қилинган 662–II-сонли Қонуни тахририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Аxbоротномаси, 2004 йил, № 9, 162-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2006 йил, № 3, 119-модда; 2007 йил, № 12, 608-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 12, 472-модда; 2011 йил, № 9, 248-модда; 2012 йил, № 9/1, 238-модда; 2013 йил, № 10, 263-модда; 2015 йил, № 8, 312-модда; 2016 йил, № 12, 383, 385-моддалар; 2018 йил, № 4, 224-модда, № 12, 781-модда; 2019 йил, № 4, 199-модда, № 12, 886-модда; 2020 йил, № 1, 2-модда, № 9, 540-модда, № 11, 652-модда; 2021 йил, 4-сонга илова; 2022 йил, № 6, 570-модда) қуйидаги ўзгартиришлар ва қўшимча киритилсин:

1) **4-модда иккинчи қисмининг иккинчи жумласи** чиқариб ташлансин;

2) **11-модданинг:**

биринчи қисмидаги «очик электрон танлов» деган сўзлар «электрон онлайн-аукцион» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

учинчи қисмидаги «очик электрон танлов» деган сўзлар «электрон онлайн-аукцион» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

3) **16-модда биринчи қисмининг:**

бешинчи хатбошиси қуйидаги мазмундаги **бешинчи ва олтинчи хатбошилари** билан алмаштирилсин:

«Ихтисослашувни ҳисобга олган ҳолда ва тузилган контрактация шартномалари асосида қишлоқ хўжалик экинларини жойлаштиришни мустақил равишда амалга ошириш;

маҳсулотни қайта ишловчи корхоналарни ва ўз маҳсулотлари (ишлари, хизматлари) истеъмолчиларини мустақил равишда танлаш»;

олтинчи — ўн тўққизинчи хатбошилари тегишинча **еттинчи — йигирманчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

қуйидаги мазмундаги **йигирманчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«Ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига нисбатан ҳуқуқлари ва мажбуриятларини ер участкасининг асосий мўлжалланган мақсадини сақлаб қолган ҳолда, ижара шартномаси амал қилидиган мuddатга бошқа шахсга ўтказиш (қайта ижарага бериш)»;

йигирманчи хатбошиси йигирма биринчи хатбоши деб ҳисоблансин.

3-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 20 майда қабул қилинган «**Йайловлар тўғрисида**»ги ЎРҚ–538-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2019 йил, № 5, 263-модда; 2020 йил, № 9, 540-модда; 2021 йил, 4-сонга илова, № 8, 800-модда; 2022 йил, № 6, 577-модда) **13-моддасининг иккинчи қисмидаги** «очик электрон танлов» деган сўзлар «электрон онлайн-аукцион» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2021 йил 1 апрелда қабул қилинган «**Дехқон хўжалиги тўғрисида**»ги ЎРҚ–680-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2021 йил, № 4, 286-модда; 2022 йил, № 11, 1061-модда; 2023 йил, № 11, 919-модда) **22-моддасининг биринчи қисми** қуйидаги мазмундаги **еттинчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«Дехқон хўжалигига ижарага берилган қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкасига нисбатан ҳуқуқлар ва мажбуриятларни ер участкасининг асосий мўлжалланган мақсадини сақлаб қолган ҳолда, белгиланган тартибда бошқа шахсга ўтказиш (қайта ижарага бериш)».

5-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2022 йил 29 июнда қабул қилинган «**Ер участкаларини компенсация эвазига жамоат эхтиёжлари учун олиб қўйиш тартиб-таомиллари тўғрисида**»ги ЎРҚ–781-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2022 йил, № 6, 576-модда) **23-моддаси биринчи қисмининг учинчи хатбошисидаги** «(бундан қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкаларига бўлган ижара ҳуқуқи мустасно)» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

6-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2022 йил 28 ноябрда қабул қилинган «**Кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисида**»ги ЎРҚ–803-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2022 йил, № 11, 1064-модда) қуйидаги қўшимчаланган ва ўзгартириш киритилсин:

1) **10-модданинг олтинчи хатбошиси** «Ижара ҳуқуқи» деган сўзлардан кейин «шу жумладан ижарага олинган ер участкасига бўлган ҳуқуқлар ва мажбуриятларни бошқа шахсга ўтказиш (қайта ижарага бериш) натижасида юзага келадиган ижара ҳуқуқи» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) **31-модда** қуйидаги мазмундаги **бешинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Ер участкасига нисбатан ҳуқуқлар ва мажбуриятларни бошқа шахсга ўтказиш (қайта ижарага бериш) натижасида юзага келадиган ижара ҳуқуқини давлат рўйхатидан ўтказиш учун ушбу Қонуннинг 33-моддасида назарда тутилган ҳужжатлар асос бўлади»;

3) **33-модда** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«33-модда. Хусусийлаштирилган ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқларнинг бошқа шахсга ўтишини белгилловчи ҳужжатлар ва унинг ўзига хос хусусиятлари

Хусусийлаштирилган ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқларнинг бошқа шахсга ўтишини белгилловчи ҳужжатлар қуйидагилардан иборат:

хусусийлаштирилган бўш турган ер участкасининг ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқнинг нотариал тартибда тасдиқланган олди-сотди шартномаси;

хусусийлаштирилган бўш турган ер участкасини ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқни ҳаёда этишга оид нотариал тартибда тасдиқланган шартнома;

хусусийлаштирилган бўш турган ер участкасини ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқни айирбошлашга оид нотариал тартибда тасдиқланган шартнома;

хусусийлаштирилган бўш турган ер участкасининг ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқнинг бошқа шахсга рента ҳақи тўланиши шарти билан берилиши назарда тутилдиган, нотариал тартибда тасдиқланган рента шартномаси;

хусусийлаштирилган бўш турган ер участкасини ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқни мерос қилиб олиш ҳуқуқи тўғрисидаги ҳамда эр-хотиннинг умумий мулкида бўлган хусусийлаштирилган бўш турган ер участкасининг тегишли қисмига бўлган мулк ҳуқуқи тўғрисидаги нотариал тартибда тасдиқланган гувоҳнома;

хусусийлаштирилган ер участкасини унда жойлашган бино ва иншоот билан бирга ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқни юридик шахсларнинг устав фондига (устав капиталига) улуғ сифатида бериш тўғрисидаги (агар бу турар жой объекти бўлса, нотариал тартибда тасдиқланган) шартнома;

хусусийлаштирилган ер участкасини унда жойлашган бино ва иншоот билан бирга ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқни муассисга қайтариб бериш тўғрисидаги (агар бу турар жой объекти бўлса, нотариал тартибда тасдиқланган) шартнома;

жисмоний ва юридик шахсларнинг мулкида бўлган (хусусийлаштирилган), бўш турган ер участкаларини ёки ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқни реализация қилиш бўйича суд қарорларини ва бошқа органларнинг қарорларини ижро этиш мақсадидаги савдолар акчуллари тўғрисидаги баённома;

суднинг қарори ёки давлат ижрочисининг қарори ёхуд хусусийлаштирилган бўш турган ер участкасини, ижара ҳуқуқи асосида тегишли бўлган ер участкасига доир ҳуқуқни бериш тўғрисида ундирувчи ва қарздор ўртасида тузилган, давлат ижрочиси томонидан тасдиқланган далолатнома».

7-модда. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ва бошқа манфаадтор ташкилотлар ушбу Қонуннинг ижросини, ижрочиларга етказилишини ҳамда моҳияти ва аҳамияти аҳоли ўртасида тушунтирилишини таъминласин.

8-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси: ушбу Қонун 1-моддаси 2-бандининг саккизинчи хатбошисида назарда тутилган Йирик инвестиция лойиҳасини амалга ошириш учун энг яхши таклифни танлаб олиш тартибини ушбу Қонун кучга кирганидан кейин бир ой ичиди ишлаб чиқсин ва тасдиқласин;

ушбу Қонун 1-моддаси 3-бандининг тўққизинчи хатбошисида назарда тутилган Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ижарага олинган ер участкасига нисбатан ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятларини ижарага олувчи томонидан бошқа шахсга ўтказиш (қайта ижарага бериш) тартибини ушбу Қонун кучга кирганидан кейин бир ой ичиди ишлаб чиқсин ва тасдиқласин; ҳукумат қарорларини ушбу Қонунга мувофиқлаштирсин; республика ижро этувчи ҳокимият органлари ушбу Қонунга зид бўлган ўз норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини қайта қўриб чиқишлари ва бекор қилишларини таъминласин.

9-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2024 йл 9 октябрь
№ ЎРҚ—973

Раҳим ШЕРҚУЛОВ
(«Халқ сўзи»).

ЭРТАНГИ КУН УЧУН МАСЪУЛИК

Бў борада юрти-мизда сўнгги йил-ларда дадил қадамлар таш-ланди. Аввало, сайлов қонунчилиги такомиллашти-рилди. Давлатимиз раҳбари-нинг 2017 йил 22 декабрда Олий Мажлисга тақдим эт-ган Мурожаатномасида халқаро норма ва стандарт-ларга жавоб берадиган Ўзбекистон Республикаси-нинг Сайлов кодексини ишлаб чиқиш ва қабул қилиш вазифаси қўйилган эди. Шундан келиб чиқиб, Сайлов кодекси ишлаб чиқилди ва қабул қилинди. У тарқоқ ҳолдаги 5 та қонун ҳамда Марказий сайлов ко-миссиясининг сайловларни ташкил этиш ва ўтказишга оид қарор ҳамда йўриқно-маларини ўзида мужассам-лаштирган билан ҳам аҳамиятлидир.

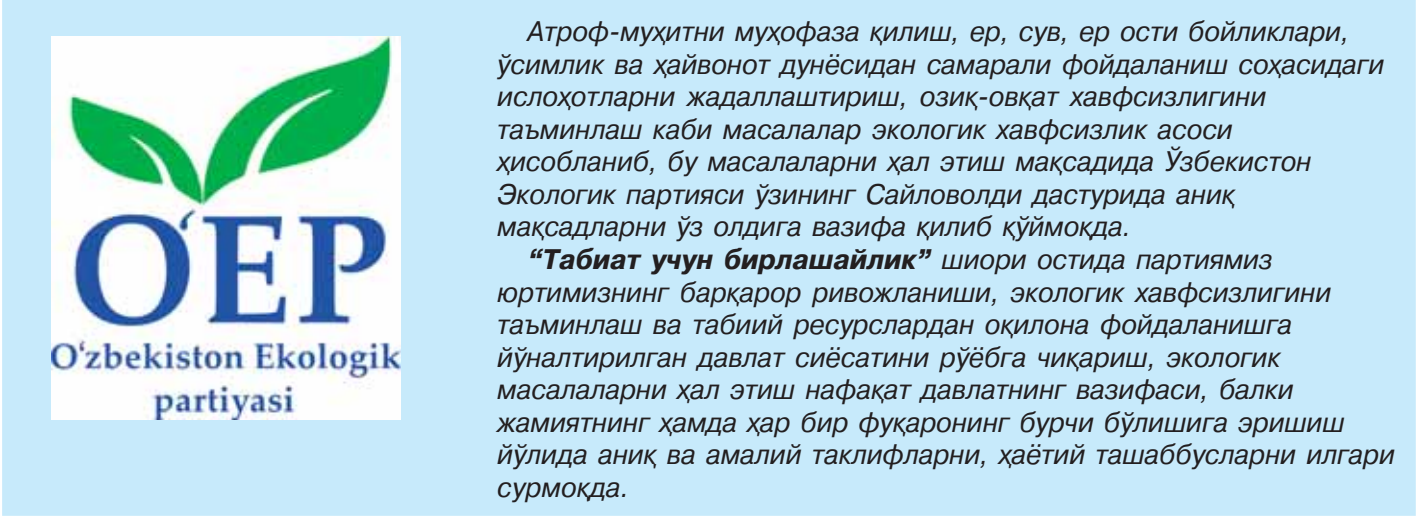
Таъкидлаш жоизки, де-мократия бу — инсонлар ҳуқуқи тенглик асосида таъ-минланадиган жамиятдир, сайлов ёшига етган ҳар бир шахс сайловда қатнашиши, овоз бериши ёки бермасли-ги мумкин. Давлат ва жа-мият бошқарувида фаол иштирок этаётган номзод

сиёсий жиҳатдан кучли, ҳар томонлама ўрнатқ бўла ола-диган шахс бўлса, табиий-ки, сайловчилар шу номзод-га овоз беради.

Жорий йил 27 октябрда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва маҳаллий Кен-гашларга сайловлар бўлиб ўтиши муносабати билан партияларнинг сайловолди дастурларида инсон қадри-ни улуғлашга доир қатор ташаббуслар илгари сури-лаётганини таъкидлаш жоиз. Жумладан, уларда кейинги беш йилликда фарзандлари-мизнинг мактабгача таълим билан қамров даражасини 100 фоизга етказиш, педа-гог ҳодимларнинг ўртача иш ҳақини 2 баробар ошириш, нодавлат мактабларни қўпайтириш учун қўшимча рағбатларни жорий этиш, қадриятларимизга асослан-ган бозор иқтисодиёти асосларини мустаҳкамлаш, миллий иқтисодиётда эркин бозор муносабатларини шакллантириш, хусусий мулк дахлсизлиги, эркин ва ҳалол рақобат муносабатла-рини сўзсиз таъминлаш, аҳолига арзон уй-жойлар тақдим этиш ва қурилиш со-

ҳасида самарали назорат ўрнатиш каби қўллаб

ТАБИЙ РЕСУРСЛАРНИ АСРАШ ВА УЛАРДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИШ — БОШ МАҚСАДИМИЗ

Сув ресурсларини бошқариш: мақсад сари ҳал қилувчи ғоялар ва амалий қадамлар

Жаҳон банкининг таҳлилларига кўра, 2050 йилга бориб Ўзбекистонда **сувга бўлган талаб 59 куб километрдан 62-63 куб километргача** ошади ва мавжуд сув ресурслари сезиларли даражада камайди. Бундай вазиятда фақат сувдан оқилона фойдаланиш ва тежамкорлик чораларининг ўзи камлик қилади.

Мана шундай мураккаб шароитда энг тўғри ва оқилона ечим — ер ва сув ресурсларидан фойдаланиш соҳасидаги ислохотларни жадаллаштириш, бу борада аниқ вазифаларни амалга оширишдир. Ўзбекистон Экологик партияси ўзининг Сайловолди дастурида ушбу йўналишда бир қатор ташаббус ва тақлифларни илгари сурмоқда. Мамлакатимизда сув ресурсларидан фойдаланишдаги бугунги реал вазият, мавжуд муаммолардан келиб чиқиб ҳал этилиши зарур бўлган вазифаларни кун тартибига олиб чиқмоқда.

Ўзбекистон Экологик партияси Сайловолди дастурида табиатнинг бебаҳо неъматини бўлган **сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, аҳолининг тоза ичимлик суви таъминотини яхшилаш** ҳамда бу борадаги **мавжуд муаммолар ечимини** юзасидан аниқ тақлифлар илгари сурилмоқда.

Сув ресурслари, айниқса, ичимлик мақсадларида фойдаланиладиган сув захираларининг тақчиллашиб бориши сувга бўлган муносабатни тубдан ўзгартириш йўли билан **ичимлик суви ресурсларидан оқилона фойдаланиш механизминини** яратишни кечиктириб бўлмайдиган вазифа сифатида олдимизга қўймоқда.

Мутахассисларнинг фикрига кўра мамлакатимиз сув ресурсларининг асосий манбаи бўлган **иккита йирик дарё** — Амурдарё ва Сирдарё оқими ҳозиргидан **15 фоизга** қисқариши мумкин. Шундай бўлган тақдирда бутун Марказий Осиё бўйича аҳоли жон бошига сув билан таъминланиш даражаси **25 фоизга**, қишлоқ ҳўжалиги экинлари ҳосилдорлиги эса **40 фоиз**гача камайиб кетиши эҳтимоли бор.

Сайловолди дастурида сув ресурсларидан оқилона фойдаланишга қаратилган қатор ташкилий-ҳуқуқий ислохотлар олиб бориш тақлиф этилмоқда. Жумладан, **янги сув ҳавзаларини барпо этиш ва сувни барқарор бошқариш учун ирригация тизимларини ривожлантириш** чоралари тақлиф этилмоқда.

Экопартиянинг **ёмғир сувларидан самарали фойдаланиш** дастурини ишлаб чиқиш, **2025 йилдан қурилиш майдони 500 квадрат метрдан ортиқ бўлган** уй, бино ва объектларда ёмғир сувларини йиғиш тартибини жорий этиш, **ёмғир сувидан фойдаланишнинг давлат томонидан рағбатлантириш** механизмлари ва давлат-хусусий шериклик тамойилларини жорий этиш бўйича тақлифлари ўта муҳим ҳисобланиб, хорижий давлатлар амалиётида ҳам ёмғир сувларидан самарали фойдаланиш йўлга қўйилган. Жумладан, Туркияда **2 минг квадрат метр**дан ортиқ кўп қаватли уйлар ҳамда янги қурилаётган биноларда **ёмғир сувини йиғиш тартиби** белгиланган. Германиянинг Франкфурт аэропортида **йиғилган ёмғир суви** аэропортнинг кўкаламзорлаштирилган худудларининг **60 фоизини** суғориш ва техник сув ўрнини қоплаш имконини беради. Австралияда эса ёмғир суви шаҳарларда **9 фоиз**, шаҳардан ташқарида **63 фоиз** сувга бўлган талабни қондиради.

Маълумотларга эътибор қаратадиган бўлсак, юртимиз бўйлаб ёғингарчилик ўртача йиллик ҳажми **186 мм**.ни таш-

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, ер, сув, ер ости бойликлари, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсидан самарали фойдаланиш соҳасидаги ислохотларни жадаллаштириш, озик-овқат хавфсизлигини таъминлаш каби масалалар экологик хавфсизлик асоси ҳисобланиб, бу масалаларни ҳал этиш мақсадида Ўзбекистон Экологик партияси ўзининг Сайловолди дастурида аниқ мақсадларни ўз олдига вазифа қилиб қўймоқда.

“Табиат учун бирлашайлик” шиори остида партиямиз юртимизнинг барқарор ривожланиши, экологик хавфсизлигини таъминлаш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланишга йўналтирилган давлат сиёсатини рўёбга чиқариш, экологик масалаларни ҳал этиш нафақат давлатнинг вазифаси, балки жамиятнинг ҳамда ҳар бир фуқаронинг бурчи бўлишига эришиш йўлида аниқ ва амалий тақлифларни, ҳаётий ташаббусларни илгари сурмоқда.

кил этади. Ҳисоб-китобларга кўра **1 квадрат метр** том сатҳдан ўрта ҳисобда **186 литр**га тенг ёмғир сувини тўплаш мумкин.

Агар биз ҳозирда ишлаб чиқариш, уй ҳўжалиги, маиший, автомобилларни ювиш кабилар мақсадларда сарфланаётган сувини ёғингарчилик суви ҳисобидан қолсак, мамлакат бўйича сезиларли миқдорда тоза ичимлик сувини тежашга эришамиз. Ёмғир сувларини тўплаш одамларнинг сувга бўлган муносабатини ўзгартирибгина қолмай, ҳар бир юртдошимизни сувини тежаш, ёмғир сувларини йиғиб фойдаланишга ундаб, миллионлаб кубометр беҳуда йўқотилаётган қимматбаҳо ресурслардан самарали фойдаланиш маданиятини оширади.

Худудларда **ёмғир сувидан фойдаланган ҳолда кичик яшил майдонлар ва боғлар барпо этиш** ишларини ташкил қилиш ва бунда тураржойлар ва шахсий ҳўжаликларда **ёмғир сувларини йиғиш ва фойдаланиш қурилмалари билан жиҳозланган** ҳамда ундан фойдаланиб келаётган ҳисмоний ва юридик шахсларни **рағбатлантириш тизимини** жорий этиш мамлакатда **яшил майдонларни** сезиларли кўпайтиришга, уларни барқарор сақлашга хизмат қилади.

Шунингдек, қор-ёмғир ва сел сувларини йиғиш имконияти мавжуд бўлган худудларда қўшимча сел-сув омборларини ташкил этиш ҳамда

ерларнинг гидрогеологик баҳолаш тизимини илмий асосда қайта ишлаб чиқиш ҳам, ўз навбатида, ҳаёт учун муҳим бўлган сув ресурсларини муҳофаза қилиш имкониятларини кенгайтиради.

Юқоридаги ташаббусларни иқтисодиётнинг қишлоқ ҳўжалиги ва саноат тармоқларида сувдан самарали фойдаланишга қаратилган **Миллий дастурни ишлаб чиқиш орқали ҳаётга татбиқ этиш** сув ресурсларидан тизимли равишда оқилона фойдаланиш сиёсатини самарали амалга оширишни таъминлайди.

Бошқа сиёсий партияларнинг сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш борасидаги дастурий вазифаларига, масалан, ЎзЛиДеП Сайловолди дастурига эътиборни қаратадиган бўлсак, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш ҳисмоний ишлаб чиқарувчиларининг сувини тежайдиган суғориш технологияларини жорий этиш бўйича харажатларнинг бир қисмини қоплаш ва берилган субсидияни қайтариш тартибидан ўз ечимини топгани ҳамда 2022 йилдан бошлаб қишлоқ ҳўжалиги

ликада ўртача тупроқ унумдорлиги 1991 йилда **58 баллни** ташкил этган бир вақтда ушбу кўрсаткич 2001 йилда **55 балл**, 2021 йилда эса **53,7 балл бўлган**. Шунингдек, ҳозирда суғориладиган ерларнинг қарийб **53,2 фоизи** турли даражада шўрлангани, яйловларнинг эса **10,8 фоизи** турли даражада деградацияга учрагани бу борада фаолиятни янада такомиллаштириш зарурлигини кўрсатади.

Ўзбекистон Экологик партияси мамлакатдаги **қишлоқ ҳўжалигида суғориладиган майдонлардан янада самарали фойдаланиш, фойдаланишдан чиққан ерларни қайта фойдаланишга киритиш** ер ресурсларидан самарали фойдаланишда муҳим аҳамиятга эга эканини таъкидлайди. Бунда қишлоқ ҳўжалиги экинларини етиштириш учун **ерларни экишга тайёрлашда ресурс ва энергия тежамкор, экологияга безарар бўлган “No-Till”** (ерга минимал ишлов бериш) каби **инновацион технологияларни кенг жорий этиш** тақлифини илгари суради.

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш бугунги куннинг энг долзарб муаммоларидан бири

Ўзбекистон Экологик партияси ўзининг Сайловолди дастурида **атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш, озон қатлами емирилиши, “иссиқхона газлари” нормадан ортиқ чиқарилишининг олдини олиш** ва бу борада ташкилий-ҳуқуқий механизмларни аниқ белгилаш мақсадида замонавий халқаро стандартларга жавоб берувчи янги таҳрирдаги **“Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисида”ги қонунни** ишлаб чиқиш ташаббусини илгари суради. Бунда атмосфера ҳавоси ифлосланишига сабаб бўлувчи имтиёзлар бекор қилишнинг ҳуқуқий асосларини ҳам белгилаб ўтиш назарда тутилади.

муқобил ёқилғи турларига ўтиш, **“яшил” энергетикани кенг жорий этиш** тадбирларини амалга ошириш зарур.

Буларнинг ҳаммаси санитария-гигиена ва эстетик жиҳатдан катта аҳамиятга эга бўлиб, шаҳарнинг қурилиш-архитектура комплексига қўшилиб, атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишда жуда муҳим роль ўйнайди.

Яшил ўсимликлар шаҳарларнинг микроклимини ҳам яхшилайди. Дарахтлар иссиқ пайтларда атмосферага кўп миқдордаги сув буги чиқариб, кундуз кунлари ҳаво намлигини **20 — 30 фоизга** оширади, ҳароратни бир неча даража пасайтиради.

Шаҳарлардаги яшил бойликларнинг яна бир муҳим ва фойдали хусусияти шунки, улар товуш ва шовқинни **20 фоизга** ютади, дарахтлар қанчалик зич бўлса, шовқинни шунча кўп ютади.

Шунинг учун ҳам партиямиз **қурилиш мақсадларида дарахтларни ноқонуний кесган тадбиркорларнинг ерга бўлган ҳуқуқини бекор қилиш тартибини жорий қилишни** тақлиф этмоқда. Чунки айрим қурувчи-тадбиркорлар томонидан уй-жойларни қуришда қонунчилик талабларига риоя қилинмасдан, ноқонуний йўллар билан кўплаб дарахтларни кесиб ташлаш ҳолатлари учрамоқда.

2030 йилдан пойтахт ва йирик шаҳарларда ички ёнув двигателли энгил автомобиллар ҳаракатини, 2035 йилдан эса мамлакатда уларнинг сотилишини тақиқлаш ташаббуси аҳолимиз соғлигини муҳофаза қилиш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган қулай атроф-муҳит яратишда ва мамлакатда экологик тоза транспорт воситаларини ишлаб чиқариш саноатини ривожлантириш, қўшимча иш ўринлари яратиш, аҳоли даромадларини оширишга хизмат қилади.

Шунингдек, атмосфера ҳавоси мусаффолигини таъминлашга хизмат қилувчи **ҳавога чиқарилаётган зарарли газлар миқдорини 2 баробарга**

Биологик ресурслар муҳофазасида креатив ёндашувлар зарур

Ўзбекистон Экологик партияси томонидан мамлакатимизнинг ўзига хос ноёб биологик хилмаҳиллиги ишончли сақланишини таъминлаш учун Ўзбекистон **Қизил китобига киритилган ўсимликлардан фойдаланишга ва ёввойи ҳайвонларни ов қилишга муддатсиз мораторий** эълон қилиш юзасидан муҳим тақлифлар илгари сурилмоқда.

Ўзбекистон 1995 йил БМТнинг Биологик хилма-хиллик тўғрисидаги (1992 йил) Конвенциясига қўшилган давлат сифатида ўзига бир қатор, шу жумладан, биологик хилмаҳиллик ишончли сақланишини таъминлаш мақсадида мавжуд муҳофаза қилинадиган табиий худудларни кенгайтириш ва янгиларини ташкил этиш мажбуриятини олган.

Мамлакатимиз худудида 4500 га яқин ёввойи ўсимлик ва 2000 дан зиёд замбуруғ турлари, фаунасида умуртқали ҳайвонларнинг 714 тури, умуртқасиз ҳайвонларнинг эса 15 мингдан ортиқ турлари мавжуд бўлиб, Ўзбекистон Қизил китобига ноёб ва йўқолиб кетиш арафасида бўлган **203 турда**ги ёввойи ҳайвонлар ҳамда **313 турда**ги ёввойи ўсимликлар киритилган. Таъкидлаш жоиз, сўнгги йилларда ўсимлик ва ҳайвонот дунёси объектларидан махсус фойдаланиш мақсадида уларни табиатдан олиш учун квота миқдори талаб ва эҳтиёжлардан келиб чиққан ҳолда кўпайиб бормоқда. Зеро, ушбу ҳолат айрим ноёб ўсимлик ва ҳайвонот дунёси объектлари учун улар генофонди сақлаб қолинишида хавфларни келтириб чиқармоқда.

Қизил китобга киритилган ёввойи ҳайвонларни муҳофаза қилиш масалаларида, шу жумладан, ноёб ҳайвон турларини табиатдан ажратиб олиш, хусусан, овлашга квоталар берилишида камчиликлар мавжуд. Хусусан Қизил китобга киритилган қўнғир айиқ, Марказий Осиё чўл тошбақаси, жайрон каби ҳайвонлар тартибсиз равишда табиатдан олинмоқда.

Шу ўринда айтиш керакки, Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Сайловолди дастурида Қизил китобга киритилган ёввойи ҳайвонларни овлаш учун руҳсатнома беришга беш йил мuddатга мораторий эълон қилиш ғояси илгари сурилмоқда. Ўзбекистон Экологик партияси Қизил китобга киритилган ўсимликлардан фойдаланишга ва ёввойи ҳайвонларни ов қилиш мuddатли, яъни беш йилга, мuddатли мораторий эълон қилиш самара бермайди, деб ҳисоблайди ҳамда уни мuddатсиз қилиб белгилаш лозимлигини қатъий таъкидлайди.

Партиямиз бугунги кунда ёши катта дарахт ва буталарни бошқа жойга қўчириб ўтказиш оқибатида улар шикастлантирилиши ва қуриб қолиши ҳолатларининг ошиб бораётганини ҳисобга олиб, **10 ёшдан катта дарахтларни қўчириб ўтказишни тақиқлаш**, шунингдек, ўраб олинган қурилиш майдонларидаги дарахтлар турли усулларда қасддан қурилилаётганини, қурилиш объектларидаги мавжуд қўқариб турган кўп йиллик дарахтларни кесиб ташлаш ҳолатларининг олдини олиш мақсадида **қурилиш мақсадларида дарахтларни ноқонуний кесган тадбиркорларнинг ерга бўлган ҳуқуқини бекор қилиш тартибини** жорий қилиш ва **дарахтзорлар мавжуд бўлган ер майдонларининг қурилиш мақсадларида реализация қилинишни қонун билан тақиқлаш** ташаббусини илгари суради.

Бу, ўз навбатида, аҳоли пунктларининг шундоқ ҳам табиий камайиб бораётган яшил майдонларини сақлаб қолиш ва кўпайтиришга, аҳолининг қулай атроф-муҳитга эга бўлиш билан боғлиқ конституциявий ҳуқуқларини таъминлашга хизмат қилади.

Ўзбекистон Экологик партияси ўзининг Сайловолди дастури билан табиий ресурсларни асраш ва улардан оқилона фойдаланиш бош мақсадларидан бири, деб ҳисоблайди ҳамда она табиатга бефарқ бўлмаган барча фуқароларимизни ушбу эзгу мақсад атрофида бирлашишга чақиради!

Наврўзбек ЮСУПОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты,
Нонба ИНОЯТОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлигига номзод.

ЎЗБЕКИСТОН ЭКОЛОГИК ПАРТИЯСИ ВА УНИНГ НОМЗОДЛАРИГА ОВОЗ БЕРИНГ!

МДҲ саммити:

КЎП ТОМОНЛАМА ҲАМКОРЛИК
САМАРАДОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА
МУҲИМ ПЛАТФОРМА

Баҳодир ТОЖИЕВ,
Олий Мажлис Сенатининг Аграр ва сув ҳўжалиги масалалари кўмитаси раиси:

— Давлатимиз раҳбари ўз нутқида Россиянинг мазкур тўзилмага раислиги даврида кўп томонлама ҳамкорликнинг барча йўналишида ривожланишга эришилганини юқори баҳолар экан, алоқаларимизнинг истиқболлари билан бевосита боғлиқ бўлган қатор ташаббусларни билдирди.

Жумладан, МДҲ мамлакатлари хавфсизлиги ва барқарор ривожланишини таъминлаш билан боғлиқ вазиятга алоҳида эътибор қаратилди. Бу бежиз эмас. Бугун дунё бўйича

хавфсизликка таҳдиднинг турли кўринишлари наноён бўлиб турибди. Шу боис МДҲ давлатлари махсус хизматлари ва ваколатли идоралари ўртасида тизимли ҳамкорликни йўлга қўйиш, бу таҳдидларга қарши курашиш усулларини янада такомиллаштириш, киберхавфсизликни таъминлаш борасида келишилган чоралар ва дастурий ҳужжатларни қабул қилиш муҳимлиги қайд этилди.

Айни чоғда иқтисодий йўналишдаги ҳамкорликни кучайтириш ҳам

бугун низоҳатда долзарб.

Маълумотларга кўра Ўзбекистоннинг МДҲ мамлакатлари билан товар айирбошлаш ҳажми жорий йилнинг бошидан буён 16 фоиз ошгани қувонарли, албатта. Аммо МДҲ давлатлари имкони-

ятларини ҳисобга оладиган бўлсак, бу кўрсаткич наноада яхшилаш мумкин. Бу эса тармоқ кенгашлари ва кўмиталари фаолиятини фаоллаштиришни талаб этади.

Президентимизнинг келгуси йил баҳорида Тошкент шаҳрида “Иннопром” халқаро саноат кўргазмаси доирасида МДҲ Иқтисодий кенгаши йиғилиши ва Инновацион ривожланиш форумини ўтказиш ташаббуси ҳам ана шу мақсадга йўналтирилгани билан диққатга сазовор.

Анвар ТҮЙЧИЕВ,
Олий Мажлис Сенатининг Халқаро муносабатлар, ташки иқтисодий алоқалар, хорижий инвестициялар ва туризм масалалари кўмитаси аъзоси:

— Охириги йилларда Ўзбекистон МДҲ доирасидаги фаолиятини сезиларли даражада фаоллаштирди. Бунини мамлакатимизнинг сўнгги етти йилда аввал имзоланган 24 та кўп томонлама ҳужжатга, МДҲ олий органларининг 22 та қарори ва 20 дан зиёд соҳавий ҳамкорлик органларига қўшилгани мисолида ҳам кўриш мумкин.

Яна бир маълумот. Шу пайтгача ҳам мамлакатимиз етакчиси томонидан Давлат раҳбарлари кенгаши мажлисларида ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган 90 дан ортиқ турли тақлифлар илгари сурилган бўлиб, уларнинг ўз вақтида ва тўла амалга оширилишини таъминлаш мақсадида “йўл хариталари” қабул қилинди. Эътиборлиси шундаки, ҳозирга қадар ана шу ташаббусларнинг 80 дан ортиғи ҳаётли рўёбинини топди.

Шу сай-ҳаракатлар натижаларда ҳам наноён бўлмоқда. Масалан, сўнгги ойларда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларидан бўлган ҳамкорлар билан 800 дан ортиқ янги корхоналар ишга туширилди. Мамлакатимизнинг МДҲ мамлакатлари билан ташки савдо айланмаси жорий йилнинг етти ойида ўтган йилнинг шу давридагисига нисбатан 15 фоиздан ортиқ ўсиб, 15 миллиард доллардан ошгани ҳам эътиборга молик.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг Москвада бўлиб ўтган саммитида Президентимиз томонидан алоқаларимизни янада кенгайтиришга қаратилган кўпала янги ташаббуслар илгари сурилди. Айни чоғда мамлакатларимиз ҳамда халқларимиз фаровонлигига йўналтирилган муҳим қарорлар қабул қилинди.

Ишонимизки, ушбу ташаббус ва қарорлар МДҲ ўртасида барча соҳадаги ҳамкорликни янги босқичга кўтариш ва пировардида биргаликда тараққиётга эришмоғимизда дастуриламал бўлиб хизмат қилади.

Манзура САЛИМОВА,
Олий Мажлис Сенатининг Фан, таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари кўмитаси аъзоси:

— Сир эмаски, бугун дунёнинг турли минтақаларидаги кескинлашиб бораётган зиддиятлар барча давлатларнинг барқарор ривожланишига ўзининг салбий таъсирини кўрсатяпти. Шундай мураккаб бир

вазиятда МДҲ доирасида ўзаро алоқаларни мустаҳкамлаш, хавфсизлик ва тараққиётга эришиш йўлида биргаликда курашиш ҳар қачонгидан ҳам муҳим.

Мавжуд вазиятдан келиб чиқиб, давлатимиз раҳбари мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада кенгайтириш билан боғлиқ бир қатор тақлифларни ўртага ташлади. Улар барча аъзо давлатлар манфаатларига бирдек мос келиши билан ҳам катта аҳамиятга эга.

Мажлисида гуманитар алмашинуви кенгайтириш мақсадида

Ҳамдўстлик давлатлари маданияти кунларини ўтказиш тақлиф қилинди. Бу, ўз навбатида, соғлиқни сақлаш, таълим, санъат, кино, туризм ва спорт соҳаларида алоқалар янги босқичга кўтарилишини аналтади.

Умуман, МДҲ давлатлари етакчиларининг бу галги учрашувида асосий натижалар сарҳисоб қилиниши баробарида, кўп томонлама ҳамкорлигимизнинг аниқ истиқболлари белгилаб олиндики, бу барча аъзо мамлакатлар учун бирдек манфаатлидир.

Дилрабо ХОЛБОЕВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати:

— Сўнгги йилларда МДҲ тўзилмасига аъзо мамлакатлар ўртасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорлик янада кенгайиб, янги босқичга чиқмоқда. Хусусан, ўтган даврда Ўзбекистоннинг Ҳамдўстлик ишидаги иштироки фаоллашди. Мамлакатимиз МДҲнинг тармоқлар бўйича ҳамкорлигининг 20 дан ортиқ органларига қўшилди, 70 га яқин тўзилмаси фаолиятида тўлиқ қатнашиб келмоқда.

Эътиборлиси, давлатимиз раҳбари томонидан илгари сурилган муҳим ташаббуслар Ҳамдўстликка аъзо мамлакатлар томонидан қўллаб-қувватланиб, рўёбга чиқарилмоқда. Президентимиз Шавкат Мирзиёев яхши кўшничилик, кўп қиррали ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлашга қўшган улкан ҳиссаси учун ташкилотнинг олий

муқофоти — МДҲ Фахрий нишони билан тақдирлангани ҳам фикримиз исботидир.

Куни кеча Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги Давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги мажлисида ҳам давлатимиз раҳбари томонидан бир қатор тақлифлар илгари сурилди. Жумладан, МДҲ мамлакатлари экспертлари ва таҳлилчиларининг учрашувларини мунтазам уюштириш

ҳамда навбатдаги конференцияни Самарқанд шаҳрида сунъий интеллектни ривожлантириш масалаларига бағишлаб ўтказиш тақлиф этилди.

Биламизки, ҳар бир соҳа ривожига эксперт ва таҳлилчиларнинг фикр-мулоҳазалари, олиб бораётган тадқиқотлари муҳим ўрин тутаяди. Шу нуқтаи назардан айтганда, улар иштирокида турли анжуманлар ўтказиш кўзда тутилаётгани, албатта, ўзаро тажриба алмашиш, қизгин фикрлашишга кенг платформа яратаяди.

Қолаверса, сунъий интеллект технологияларини жадал жорий этиш ва уларни кен қўллаш орқали рақамли маълумотлардан фойдаланиш имкониятини ошириш, соҳада малакали кадрлар тайёрлаш ҳамда креатив иқтисодиёт, “яшил” энергетикани ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этади.

латлари етакчи таҳлилий марказлари конференциясига муваффақиятли равишда меъзбонлик қилди.

Эришилган натижалар билан чекланиб қолмай янги лойиҳалар орқали самарадорликни янада оширишга доир тақлифлар бу гал ҳам билдирилгани диққатга сазовор. Жумладан, Тошкент шаҳрида МДҲ Иқтисодий кенгаши йиғилиши ва Инновацион ривожланиш форумини ўтказиш тақлифи илгари сурилгани айни муддао бўлди. Зеро, бу тадбирлар доирасида аъзо мамлакатлар билан соҳадаги ҳамкорлик бора-бора муҳим натижаларга эришилади, албатта.

лараро муносабатларда принципал жиҳатдан ўзига хос саҳифа очилди, кенг қўламли ва самарали шериклики кенгайтириш учун қулай имкониятлар яратилди.

Давлатимиз раҳбари томонидан илгари сурилган тақлиф ва ташаббуслар қисқа муддатда бутун мунтақада уйғун иқтисодий-ижтимоий ривожланишни таъминлаш, ўзаро манфаатли ва ишончли ҳамкорликни, миллатлараро дўстлик ришталарини мустаҳкамлашда қўл келишига ишончимиз комил.

«Халқ сўзи».

Муҳаммад ВАЛИЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати:

— Москва саммити янги ташаббуслар ва амалий тақлифларга бой бўлганини диққат билан кузатдик. Учрашув асосий натижаларни сарҳисоб қилиш ва Ҳамдўстлик доирасидаги кўп томонлама ҳамкорликнинг кейинги режаларини белгилаб олиш имконини берди.

Давлатимиз раҳбари ўз нутқида қатор муҳим ташаббусларни илгари сурди. Хусусан, гуманитар алмашинувларни кенгайтириш мақсадида Ҳам-

дўстлик давлатлари маданияти кунларини ўтказиш тақлифи МДҲга аъзо мамлакатлар ўртасидаги кўп қиррали муносабатларни ривожланти-

ришга хизмат қилиши, шубҳасиз.

Қайд этиш жоиз, МДҲ халқларини умумий маданий-тарихий мерос ҳамда қўллаб-қувватлаш ришталар боғлаб туради. Бу омиллар бугунги кунда Ҳамдўстликнинг мустаҳкам ва ишончли таянчлари бўлиб қолмоқда. Хусусан, маданий алоқалар жадал ривожланиб борапти. Бу эса мамлакатимизнинг мазкур бирлашма аъзоси сифатидаги фаол позицияни ҳар томонлама ҳамкорликни сифат жиҳатдан бойитиш ва мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Давлатимиз раҳбари томони-

дан илгари сурилган муҳим ташаббуслар формат доирасида кенг қўллаб-қувватланиб, амалга оширилаётганини ҳам алоҳида айтиш жоиз. Жумладан, Ўзбекистондаги ёшларга оид давлат сиёсати самарадорлиги ва бу борадаги халқаро ташаббуслар натижалари эътироф этилиб, 2024 йилда Тошкент шаҳри Ҳамдўстлигининг Ёшлар пойтахти, деб эълон қилинди.

Ўзбекистоннинг ташкилотдаги ташаббускорлиги, аниқ гоа ва тақлифлари унинг ишини жадаллаштирди, МДҲ фаолияти янги мазмун билан бойиди. Давлат-